Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 14ης Μαΐου 2020*

«Προδικαστική παραπομπή – Διακινούμενοι εργαζόμενοι – Κοινωνική ασφάλιση – Κανονισμός (ΕΟΚ) 1408/71 – Εφαρμοστέα νομοθεσία – Άρθρο 14, σημείο 1, στοιχείο α′, και σημείο 2, στοιχείο β′ – Κανονισμός (ΕΚ) 883/2004 – Άρθρο 12, παράγραφος 1 – Άρθρο 13, παράγραφος 1, στοιχείο α′ – Αποσπασμένοι εργαζόμενοι – Εργαζόμενοι που ασκούν δραστηριότητα σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη – Κανονισμός (ΕΟΚ) 574/72 – Άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχείο α′ – Άρθρο 12α, σημείο 2, στοιχείο α′, και σημείο 4, στοιχείο α′ – Κανονισμός (ΕΚ) 987/2009 – Άρθρο 19, παράγραφος 2 – Πιστοποιητικά E 101 και A 1 – Δεσμευτική ισχύς – Έκταση – Κοινωνική ασφάλιση – Εργατικό δίκαιο»

Στην υπόθεση C-17/19,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Cour de cassation (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, Γαλλία) με απόφαση της 8ης Ιανουαρίου 2019, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 10 Ιανουαρίου 2019, στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας κατά των

Bouygues travaux publics,

Elco construct Bucarest,

Welbond armatures,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους E. Regan (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, I. Jarukaitis, E. Juhász, M. Ilešič και K. Λυκούργο, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Pikamäe

γραμματέας: V. Giacobbo, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 23ης Ιανουαρίου 2020,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η Bouygues travaux publics, εκπροσωπούμενη από τους P. Spinosi και V. Steinberg, avocats,

– η Elco construct Bucarest, εκπροσωπούμενη από τη M. Bodin και τον U. Candas, avocats,

– η Welbond armatures, εκπροσωπούμενη από τον J.-J. Gatineau, avocat,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

– η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη αρχικώς από τις E. de Moustier και A. Daly, καθώς και από τους R. Coesme, A. Ferrand και D. Colas, και στη συνέχεια από τις E. de Moustier και A. Daly καθώς και από τους R. Coesme και A. Ferrand,

– η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Smolek, J. Pavliš και J. Vláčil καθώς και από την L. Dvořáková,

– η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους M. Van Hoof, B.-R. Killmann και D. Martin,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 11 του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ.138), όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996 (ΕΕ 1997, L 28, σ. 1), και όπως έχει τροποποιηθεί από τον κανονισμό (ΕΚ) 647/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Απριλίου 2005 (ΕΕ 2005, L 117, σ. 1) (στο εξής: κανονισμός 574/72), και του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΚ) 987/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας (ΕΕ 2009, L 284, σ. 1).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας που κινήθηκε κατά των εταιριών Bouygues travaux publics (στο εξής: Bouygues), Elco construct Bucarest (στο εξής: Elco) και Welbond armatures (στο εξής: Welbond) για αδήλωτη εργασία και για παράνομο δανεισμό εργαζομένων.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Ο κανονισμός 1408/71

3 Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό 118/97 και όπως έχει τροποποιηθεί από τον κανονισμό (ΕΚ) 1606/98 του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1998 (ΕΕ 1998, L 209, σ. 1) (στο εξής: κανονισμός 1408/71), περιελάμβανε τον τίτλο Ι, με την επικεφαλίδα «Γενικές διατάξεις», στον οποίο διαλαμβανόταν το άρθρο 1, με την επικεφαλίδα «Ορισμοί», που προέβλεπε, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού:

[…]

ι) ο όρος “νομοθεσία” προσδιορίζει, για κάθε κράτος μέλος, τους υφιστάμενους ή μελλοντικούς νόμους, τις κανονιστικές πράξεις, κανονισμούς και κάθε άλλο μέτρο εφαρμογής, που αφορούν τους κλάδους και τα συστήματα κοινωνικής ασφαλίσεως που προβλέπονται στο άρθρο 4 παράγραφοι 1 και 2 ή τις ειδικές παροχές χωρίς συνεισφορά που προβλέπονται στην παράγραφο 2α του άρθρου 4.

[…]»

4 Το άρθρο 4 του κανονισμού 1408/71, με την επικεφαλίδα «Πεδίο εφαρμογής καθ’ ύλη», που περιλαμβανόταν στον ίδιο τίτλο, όριζε τα εξής:

«1. Ο παρών κανονισμός ισχύει για όλες τις νομοθεσίες που αφορούν τους ακόλουθους κλάδους κοινωνικής ασφαλίσεως:

α) παροχές ασθενείας και μητρότητας·

β) παροχές αναπηρίας, περιλαμβανομένων εκείνων που προορίζονται για τη διατήρηση ή βελτίωση της ικανότητας βιοπορισμού·

γ) παροχές γήρατος·

δ) παροχές επιζώντων·

ε) παροχές εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών·

στ) επιδόματα λόγω θανάτου·

ζ) παροχές ανεργίας·

η) οικογενειακές παροχές.

2. Ο παρών κανονισμός ισχύει για τα γενικά και ειδικά συστήματα κοινωνικής ασφαλίσεως, με ή χωρίς συνεισφορά, καθώς και για συστήματα σχετικά με τις υποχρεώσεις του εργοδότη ή του πλοιοκτήτη εν σχέσει προς τις παροχές που προβλέπονται στην παράγραφο 1.

[…]»

5 Τα άρθρα 13 και 14 του κανονισμού αυτού περιλαμβάνονταν στον τίτλο ΙΙ του κανονισμού, που είχε την επικεφαλίδα «Προσδιορισμός της εφαρμοστέας νομοθεσίας».

6 Το άρθρο 13 του εν λόγω κανονισμού, με επικεφαλίδα «Γενικοί κανόνες», προέβλεπε τα εξής:

«1. Με την επιφύλαξη των άρθρων 14γ και 14στ, τα πρόσωπα για τα οποία ισχύει ο παρών κανονισμός υπόκεινται στη νομοθεσία ενός μόνου κράτους μέλους. Η νομοθεσία αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος τίτλου.

2. Με την επιφύλαξη των άρθρων 14 έως 17:

α) το πρόσωπο που ασκεί μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος κράτους μέλους υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους αυτού, ακόμη και αν κατοικεί στο έδαφος άλλου κράτους μέλους ή αν η επιχείρηση ή ο εργοδότης που το απασχολεί έχει την έδρα της ή την κατοικία του στο έδαφος άλλου κράτους μέλους·

[…]»

7 Το άρθρο 14 του ίδιου κανονισμού, με επικεφαλίδα «Ειδικοί κανόνες που ισχύουν για τα πρόσωπα που ασκούν μισθωτή δραστηριότητα εκτός από τους ναυτικούς», όριζε τα ακόλουθα:

«Ο κανόνας του άρθρου 13, παράγραφος 2, [στοιχείο] α) ισχύει, με την επιφύλαξη των ακόλουθων εξαιρέσεων και ειδικών περιπτώσεων:

1) α) το πρόσωπο που ασκεί μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος ενός κράτους μέλους σε επιχείρηση, στην οποία κανονικά υπάγεται και η οποία τον αποσπά στο έδαφος άλλου κράτους μέλους προς εκτέλεση εργασίας για λογαριασμό της, εξακολουθεί να υπόκειται στη νομοθεσία του πρώτου κράτους μέλους, υπό τον όρο ότι η προβλεπόμενη διάρκεια της εργασίας αυτής δεν υπερβαίνει τους δώδεκα μήνες και ότι δεν αποστέλλεται σε αντικατάσταση άλλου προσώπου του οποίου έληξε η περίοδος αποσπάσεως·

[…]

2) Το πρόσωπο που ασκεί κανονικά μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών υπόκειται στη νομοθεσία η οποία προσδιορίζεται ως εξής:

[…]
β) το πρόσωπο, πλην του αναφερομένου στο στοιχείο α), υπόκειται:
i) στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου κατοικεί, αν ασκεί μέρος της δραστηριότητάς του στο έδαφος αυτό ή αν απασχολείται για λογαριασμό περισσότερων επιχειρήσεων ή περισσότερων εργοδοτών που έχουν την έδρα ή κατοικία τους στο έδαφος διαφόρων κρατών μελών·
ii) στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου η επιχείρηση ή ο εργοδότης που τον απασχολεί έχει την έδρα της ή την κατοικία του, αν δεν κατοικεί στο έδαφος ενός από τα κράτη μέλη στα οποία ασκεί τη δραστηριότητά του·

[…]»

Ο κανονισμός 883/2004

8 Ο κανονισμός 1408/71 καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε, από 1ης Μαΐου 2010, από τον κανονισμό (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας (ΕΕ 2004, L 166, σ. 1), ο οποίος τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) 465/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012 (ΕΕ 2012, L 149, σ. 4, και διορθωτικό, ΕΕ 2004, L 200, σ. 1) (στο εξής: κανονισμός 883/2004).

9 Το άρθρο 1, στοιχείο ι′, και το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 αντικαταστάθηκαν από το άρθρο 1, στοιχείο ιβ′, και από το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004, αντιστοίχως, οι διατάξεις των οποίων είναι, κατ' ουσίαν, πανομοιότυπες.

10 Το άρθρο 13, παράγραφος 2, στοιχείο α′, του κανονισμού 1408/71 αντικαταστάθηκε, κατ' ουσίαν, από το άρθρο 11, παράγραφος 3, στοιχείο α′, του κανονισμού 883/2004, το οποίο ορίζει ότι, «[μ]ε την επιφύλαξη των άρθρων 12 έως 16, […] το πρόσωπο που ασκεί μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα σε κράτος μέλος υπάγεται στη νομοθεσία του εν λόγω κράτους μέλους».

11 Το άρθρο 14, σημείο 1, στοιχείο α′, του κανονισμού 1408/71 αντικαταστάθηκε, κατ' ουσίαν, από το άρθρο 12, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004, το οποίο ορίζει ότι «[τ]ο πρόσωπο που ασκεί μισθωτή δραστηριότητα σε κράτος μέλος για λογαριασμό εργοδότη ο οποίος ασκεί κανονικά τις δραστηριότητές του εκεί και το οποίο έχει αποσπαστεί από τον εν λόγω εργοδότη σε άλλο κράτος μέλος για να εκτελέσει εργασία για λογαριασμό του εν λόγω εργοδότη εξακολουθεί να υπάγεται στη

νομοθεσία του πρώτου κράτους μέλους, υπό τον όρο ότι η προβλεπόμενη διάρκεια της εργασίας δεν υπερβαίνει τους 24 μήνες και ότι το πρόσωπο αυτό δεν έχει αποσταλεί σε αντικατάσταση άλλου αποσπασμένου».

12 Το άρθρο 14, σημείο 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1408/71 αντικαταστάθηκε, κατ' ουσίαν, από το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004, το οποίο ορίζει τα εξής:

«Το πρόσωπο που ασκεί κανονικά μισθωτή δραστηριότητα σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη υπάγεται:

α) στη νομοθεσία του κράτους μέλους κατοικίας εφόσον ασκεί ουσιώδες μέρος της δραστηριότητας στο εν λόγω κράτος μέλος· ή

β) εφόσον δεν ασκεί ουσιώδες μέρος της δραστηριότητας στο κράτος μέλος κατοικίας:

[...]»

Ο κανονισμός 574/72

13 Ο τίτλος ΙΙΙ του κανονισμού 574/72, που έφερε την επικεφαλίδα «Εφαρμογή των διατάξεων του κανονισμού περί προσδιορισμού της εφαρμοστέας νομοθεσίας», καθόριζε, μεταξύ άλλων, τις λεπτομέρειες εφαρμογής των άρθρων 13 και 14 του κανονισμού 1408/71.

14 Ειδικότερα, το άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχείο α', καθώς και το άρθρο 12α, σημείο 2, στοιχείο α', και σημείο 4, στοιχείο α', του κανονισμού 574/72 προέβλεπαν ότι, στις περιπτώσεις που προβλέπονταν, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 14, σημείο 1, στοιχείο α', και σημείο 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1408/71, ο φορέας που οριζόταν από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους, η νομοθεσία του οποίου παρέμενε εφαρμοστέα, όφειλε να χορηγήσει πιστοποιητικό (στο εξής: πιστοποιητικό Ε 101), που βεβαίωνε ότι ο μισθωτός εξακολουθούσε να υπάγεται στη νομοθεσία αυτή.

Ο κανονισμός 987/2009

15 Ο κανονισμός 574/72 καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε, από 1ης Μαΐου 2010, από τον κανονισμό 987/2009.

16 Κατά το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 987/2009:

«Τα έγγραφα που εκδίδονται από το φορέα κράτους μέλους και τα οποία βεβαιώνουν την κατάσταση ενός προσώπου για τους σκοπούς της εφαρμογής του βασικού κανονισμού και του κανονισμού εφαρμογής, καθώς και τα δικαιολογητικά βάσει των οποίων εκδόθηκαν τα έγγραφα, ισχύουν υποχρεωτικά για τους φορείς των άλλων κρατών μελών, εφόσον τα εν λόγω έγγραφα ή δικαιολογητικά δεν ανακαλούνται ή δεν κηρύσσονται άκυρα από το κράτος μέλος στο οποίο εκδόθηκαν.»

17 Το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 987/2009, το οποίο, εν μέρει, αντικατέστησε το άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχείο α', καθώς και το άρθρο 12α, σημείο 2, στοιχείο α', του κανονισμού 574/72, ορίζει ότι, «[μ]ετά από αίτηση του ενδιαφερομένου ή του εργοδότη, ο αρμόδιος φορέας του κράτους μέλους, η νομοθεσία του οποίου είναι εφαρμοστέα δυνάμει διατάξεως του τίτλου ΙΙ του κανονισμού [883/2004], βεβαιώνει ότι αυτή η νομοθεσία είναι εφαρμοστέα και αναφέρει, αν συντρέχει σχετική περίπτωση, έως ποια ημερομηνία και υπό ποιους όρους». Η βεβαίωση αυτή παρέχεται υπό τη μορφή πιστοποιητικού (στο εξής: πιστοποιητικό Α 1).

Το γαλλικό δίκαιο

18 Το άρθρο L. 1221-10 του code du travail (εργατικού κώδικα), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο της διαφοράς της κύριας δίκης, προέβλεπε τα εξής:

«Η πρόσληψη εργαζομένου γίνεται μόνο μετά από ονομαστική δήλωση που υποβάλλει ο εργοδότης προς τους αρμόδιους οργανισμούς κοινωνικής προστασίας.

Ο εργοδότης υποβάλλει τη δήλωση αυτή για όλους τους χώρους εργασίας στους οποίους απασχολούνται μισθωτοί.»

19 Το άρθρο L. 8211-1 του κώδικα αυτού όριζε τα ακόλουθα:

«Συνιστούν παράνομη εργασία, υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο παρόν βιβλίο, οι ακόλουθες παραβάσεις:

1°) Αδήλωτη εργασία·

[…]

3°) Παράνομος δανεισμός εργαζομένων·

[…]»

20 Το άρθρο L. 8221-1 του εν λόγω κώδικα όριζε τα εξής:

«Απαγορεύονται:

1° Η ολικώς ή μερικώς αδήλωτη εργασία, όπως ορίζεται και παρέχεται υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στα άρθρα L. 8221-3 και L. 8221-5·

2° Η διαφήμιση, με οποιοδήποτε μέσο, με σκοπό την προώθηση, με πλήρη επίγνωση, της αδήλωτης εργασίας·

3° Η εσκεμμένη χρήση, απευθείας ή μέσω παρεμβαλλόμενου προσώπου, των υπηρεσιών αυτού που παρέχει αδήλωτη εργασία.»

21 Το άρθρο L. 8221-3 του ίδιου κώδικα όριζε τα ακόλουθα:

«Λογίζεται ως αδήλωτη εργασία με απόκρυψη δραστηριότητας η με κερδοσκοπικό σκοπό άσκηση δραστηριότητας παραγωγής, επεξεργασίας, επισκευής ή παροχής υπηρεσιών ή η διενέργεια εμπορικών πράξεων από κάθε πρόσωπο το οποίο, μη συμμορφούμενο εκ προθέσεως προς τις υποχρεώσεις του:

[…]

2° είτε δεν προέβη στις δηλώσεις που πρέπει να υποβάλλονται στους οργανισμούς κοινωνικής προστασίας ή στη φορολογική διοίκηση δυνάμει των κείμενων νομικών διατάξεων. […]·

[…]»

22 Κατά το άρθρο L. 8221-5 του code du travail (εργατικού κώδικα):

«Λογίζεται ως αδήλωτη εργασία με απόκρυψη μισθωτής εργασίας η εκ μέρους του εργοδότη:

1° εκ προθέσεως αποφυγή εκπληρώσεως των διατυπώσεων που ορίζονται στο άρθρο L. 1221-10 σχετικά με την υπεύθυνη δήλωση που προηγείται της προσλήψεως·

[…]

3° ή η μη υποβολή στους οργανισμούς είσπραξης των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης των δηλώσεων περί μισθοδοσίας ή περί των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης που παρακρατούνται επί των μισθών.»

23 Κατά το χρονικό διάστημα από τις 18 Ιουνίου 2011 έως τις 10 Αυγούστου 2016, η τελευταία αυτή διάταξη είχε ως εξής:

«3° ή η εκ προθέσεως αποφυγή υποβολής των δηλώσεων περί μισθοδοσίας ή περί των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης που παρακρατούνται επί των μισθών στους οργανισμούς είσπραξης των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης ή στη φορολογική αρχή δυνάμει των νομοθετικών διατάξεων».

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

24 Η Bouygues, εταιρία εγκατεστημένη στη Γαλλία, μετά την ανάθεση σε αυτήν συμβάσεων για την κατασκευή στη Flamanville (Γαλλία) πυρηνικού αντιδραστήρα νέας γενιάς, δηλαδή ενός αντιδραστήρα ύδατος υπό πίεση αποκαλούμενου EPR, σύστησε με δύο άλλες εταιρίες, για την εκτέλεση των εν λόγω συμβάσεων, συμμετοχική εταιρία, η οποία ανέθεσε υπεργολαβικά τις συμβάσεις σε όμιλο οικονομικού σκοπού, αποτελούμενο, κυρίως, από τη Welbond, εταιρία επίσης εγκατεστημένη στη Γαλλία. Ο εν λόγω όμιλος προσέφυγε, αφενός, σε άλλους υπεργολάβους, μεταξύ των οποίων η Elco, εταιρία εγκατεστημένη στη Ρουμανία, και, αφετέρου, στην Atlanco Ltd, εταιρία ευρέσεως προσωρινής εργασίας εγκατεστημένη στην Ιρλανδία, η οποία διέθετε θυγατρική στην Κύπρο και γραφείο στην Πολωνία.

25 Κατόπιν καταγγελίας σχετικά με τις συνθήκες στέγασης των αλλοδαπών εργαζομένων, απεργίας Πολωνών προσωρινώς απασχολουμένων που αφορούσε την έλλειψη ή την ανεπάρκεια ασφαλιστικής κάλυψης σε περίπτωση ατυχήματος, καθώς και αποκαλύψεων για εκατό και πλέον μη δηλωθέντα εργατικά ατυχήματα, και κατόπιν της έρευνας που διεξήγαγαν η Αρχή πυρηνικής ασφάλειας (ASN) και στη συνέχεια οι αστυνομικές αρχές, ασκήθηκαν διώξεις κατά των εταιριών Bouygues, Welbond και Elco για γεγονότα που έλαβαν χώρα κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ Ιουνίου 2008 και Οκτωβρίου 2012, ιδίως για αδήλωτη εργασία και παράνομο δανεισμό εργαζομένων όσον αφορά τις δύο πρώτες εταιρίες και αδήλωτη εργασία όσον αφορά την τρίτη εταιρία.

26 Με απόφαση της 20ής Μαρτίου 2017, το cour d'appel de Caen (εφετείο Caen, Γαλλία), επικυρώνοντας εν μέρει την απόφαση που εξέδωσε στις 7 Ιουλίου 2015 το ποινικό τμήμα του tribunal d'instance de Cherbourg (πλημμελειοδικείο Χερβούργου, Γαλλία), έκρινε την Elco ένοχη για το αδίκημα της αδήλωτης εργασίας, διότι παρέλειψε να υποβάλει τις ονομαστικές δηλώσεις που προηγούνται της προσλήψεως μισθωτών καθώς και τις δηλώσεις περί μισθοδοσίας και περί εισφορών κοινωνικής ασφάλισης προς τους οργανισμούς είσπραξης των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης. Συγκεκριμένα, το δικαστήριο αυτό έκρινε ότι η Elco είχε συνήθη, σταθερή και συνεχή δραστηριότητα στη Γαλλία, πράγμα που δεν της επέτρεπε να επικαλεστεί τη νομοθεσία για τις αποσπάσεις. Το εν λόγω δικαστήριο διαπίστωσε συναφώς ότι η συντριπτική πλειονότητα των επίμαχων εργαζομένων είχε προσληφθεί από την Elco λίγες μέρες πριν την αποστολή τους στη Γαλλία και μόνο με την προοπτική αυτή, οι δε περισσότεροι από αυτούς δεν είχαν εργαστεί ή είχαν εργαστεί για ελάχιστο χρονικό διάστημα για την εν λόγω εταιρία, ότι η δραστηριότητα της Elco στη Ρουμανία είχε καταστεί

παρεπόμενη σε σχέση με τη δραστηριότητά της στη Γαλλία, ότι η διοικητική διαχείριση όσον αφορά τους συγκεκριμένους εργαζομένους δεν ελάμβανε χώρα στη Ρουμανία και ότι ορισμένες αποσπάσεις είχαν διαρκέσει περισσότερο από 24 μήνες.

27 Όσον αφορά τις Bouygues και Welbond, το cour d'appel de Caen (εφετείο Caen) έκρινε τις εταιρίες αυτές ένοχες για το αδίκημα της αδήλωτης εργασίας, όσον αφορά εργαζόμενους που έθεσε στη διάθεσή τους η Atlanco, καθώς και για παράνομο δανεισμό εργαζομένων. Συναφώς, το εν λόγω δικαστήριο διαπίστωσε, πρώτον, ότι οι Bouygues και Welbond προσέλαβαν, μέσω της κυπριακής θυγατρικής της Atlanco και ενός γραφείου της θυγατρικής αυτής στην Πολωνία, Πολωνούς προσωρινώς απασχολούμενους εργαζόμενους, υποχρεώνοντάς τους να υπογράψουν σύμβαση που είχε συνταχθεί στα ελληνικά, με σκοπό να τους θέσουν στη διάθεση γαλλικών εταιριών, με τη διαμεσολάβηση δύο εργαζομένων της εν λόγω θυγατρικής οι οποίοι είχαν ως βάση το Δουβλίνο (Ιρλανδία) και εργάζονταν στη Γαλλία. Ακολούθως, το εν λόγω δικαστήριο επισήμανε ότι η ίδια θυγατρική δεν ήταν εγγεγραμμένη στο μητρώο εμπόρων και εταιριών στη Γαλλία και δεν ασκούσε καμία δραστηριότητα ούτε στην Κύπρο ούτε στην Πολωνία. Τέλος, το ίδιο δικαστήριο διαπίστωσε ότι, μολονότι οι Bouygues και Welbond είχαν ασφαλώς ζητήσει από την Atlanco τα έγγραφα των προσωρινώς απασχολούμενων Πολωνών εργαζομένων που βρίσκονταν στις εγκαταστάσεις της Flamanville, και ιδίως τα πιστοποιητικά E 101 και A 1, εξακολούθησαν εντούτοις να απασχολούν τους εργαζόμενους αυτούς χωρίς να τους έχουν διαβιβαστεί όλα τα εν λόγω έγγραφα.

28 Οι Bouygues, Elco και Welbond άσκησαν ενώπιον του Cour de cassation (Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου) αναίρεση κατά της αποφάσεως του cour d'appel de Caen (εφετείου Caen) της 20ής Μαρτίου 2017, υποστηρίζοντας, μεταξύ άλλων, ότι η ως άνω απόφαση δεν έλαβε υπόψη τις έννομες συνέπειες που προκύπτουν από τα πιστοποιητικά E 101 και A 1, τα οποία χορηγήθηκαν στους εν λόγω εργαζόμενους.

29 Κατά το αιτούν δικαστήριο, από τις αποφάσεις της 27ης Απριλίου 2017, A-Rosa Flussschiff (C-620/15, EU:C:2017:309), και της 6ης Φεβρουαρίου 2018, Altun κ.λπ. (C-359/16, EU:C:2018:63), προκύπτει ότι, όταν το εθνικό δικαστήριο επιλαμβάνεται ποινικών διώξεων που κινήθηκαν για αδήλωτη εργασία λόγω μη υποβολής δηλώσεων στους οργανισμούς κοινωνικής προστασίας και το πρόσωπο που διώκεται προσκομίζει τα πιστοποιητικά E 101, νυν πιστοποιητικά A 1, για τους συγκεκριμένους εργαζόμενους, βάσει του άρθρου 14, σημείο 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71, το δικαστήριο μπορεί να απορρίψει τα εν λόγω πιστοποιητικά, μετά το πέρας κατ' αντιμωλία διαδικασίας, μόνον εάν, βάσει της εξέτασης των συγκεκριμένων στοιχείων τα οποία συνελέγησαν κατά τη διάρκεια της δικαστικής έρευνας, από τα οποία διαπιστώθηκε ότι τα πιστοποιητικά είχαν εκδοθεί ή χρησιμοποιηθεί δολίως, και τα οποία η εκδούσα αρχή δεν έλαβε υπόψη εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, στοιχειοθετείται το αδίκημα της απάτης, ως προς το αντικειμενικό στοιχείο του, διότι δεν τηρήθηκαν οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στη σχετική διάταξη και, ως προς το υποκειμενικό στοιχείο του, διότι υπήρξε πρόθεση του διωκόμενου να παρακάμψει ή να αποφύγει την εφαρμογή των προϋποθέσεων εκδόσεως των εν λόγω πιστοποιητικών, προκειμένου να αποκτήσει το εξ αυτών απορρέον πλεονέκτημα.

30 Το δικαστήριο αυτό επισημαίνει, εντούτοις, ότι, εν προκειμένω, οι εργοδότες διώκονται για αδήλωτη εργασία επειδή παρέλειψαν να υποβάλουν όχι μόνο τις δηλώσεις περί μισθοδοσίας και περί εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, αλλά επίσης και τις ονομαστικές δηλώσεις που συντάσσονται πριν από την πρόσληψη μισθωτών, βάσει, μεταξύ άλλων, των άρθρων L. 8221-3 και L. 8221-5 του code du travail (εργατικού κώδικα), ενώ δύο εταιρίες, οι Bouygues και Welbond, διώκονται για αδήλωτη εργασία όσον αφορά εργαζόμενους απασχολούμενους σε εταιρία η οποία κατηγορείται για μη εκπλήρωση των ίδιων υποχρεώσεων, βάσει, μεταξύ άλλων, του άρθρου L. 8221-1 του ως άνω κώδικα.

31 Επομένως, κατά το αιτούν δικαστήριο, τίθεται το ερώτημα κατά πόσον τα έννομα αποτελέσματα που προκύπτουν από τα πιστοποιητικά E 101 και A 1, τα οποία χορηγήθηκαν, εν προκειμένω, βάσει του άρθρου 14, σημείο 1, στοιχείο α', και σημείο 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1408/71, καθώς και του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004, αντιστοίχως, όσον αφορά τον καθορισμό του εφαρμοστέου δικαίου στο καθεστώς κοινωνικής ασφάλισης και στις δηλώσεις του εργοδότη στους

οργανισμούς κοινωνικής προστασίας, επεκτείνονται στον καθορισμό του εφαρμοστέου δικαίου όσον αφορά το εργατικό δίκαιο και τις υποχρεώσεις που βαρύνουν τον εργοδότη, όπως απορρέουν από την εφαρμογή του εργατικού δικαίου του κράτους στο οποίο παρέχουν την εργασία τους οι εργαζόμενοι τους οποίους αφορούν τα πιστοποιητικά, ιδίως όσον αφορά τις υπεύθυνες δηλώσεις που πρέπει να συνταχθούν από τον εργοδότη πριν από την πρόσληψη των εν λόγω εργαζομένων.

32 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Cour de cassation (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το εξής προδικαστικό ερώτημα:

«Έχουν το άρθρο 11 του κανονισμού [574/72] και το άρθρο 19 του κανονισμού [987/2009] την έννοια ότι ένα πιστοποιητικό Ε 101, το οποίο εκδίδεται από τον φορέα που έχει καθοριστεί από την αρμόδια αρχή κράτους μέλους, βάσει του άρθρου 14, σημείο 1 και σημείο 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1408/71 [...] ή ένα πιστοποιητικό Α 1 το οποίο εκδίδεται βάσει του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004 [...] δεσμεύει τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο παρέχεται η εργασία να καθορίσουν την εφαρμοστέα νομοθεσία, όχι μόνον αναφορικά με το ισχύον καθεστώς κοινωνικής ασφάλισης, αλλά και ως προς το ισχύον εργατικό δίκαιο, σε περίπτωση που η συγκεκριμένη νομοθεσία καθορίζει τις υποχρεώσεις των εργοδοτών και τα δικαιώματα των εργαζομένων, κατά τρόπο ώστε, μετά το πέρας της κατ' αντιμωλία διαδικασίας, τα δικαστήρια αυτά μπορούν να απορρίψουν τα εν λόγω πιστοποιητικά μόνον εάν, με βάση την εξέταση των συγκεκριμένων στοιχείων τα οποία συνελέγησαν κατά τη δικαστική έρευνα, από τα οποία διαπιστώθηκε ότι τα πιστοποιητικά είχαν εκδοθεί ή χρησιμοποιηθεί με δόλιο τρόπο, και τα οποία η εκδούσα αρχή δεν έλαβε υπόψη εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος, τα δικαστήρια αποφαίνονται ότι στοιχειοθετείται το αδίκημα της απάτης, ως προς το αντικειμενικό στοιχείο του, μέσω της μη τηρήσεως των προϋποθέσεων που ορίζονται σε μία από τις δύο προεκτεθείσες διατάξεις των κανονισμών [574/72] και [987/2009] και, ως προς το υποκειμενικό του στοιχείο, διά της πρόθεσης του προσώπου που διώκεται να παρακάμψει ή να αποφύγει την εφαρμογή των προϋποθέσεων εκδόσεως του εν λόγω πιστοποιητικού προκειμένου να αποκτήσει το εξ αυτού απορρέον πλεονέκτημα;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

33 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, εάν το άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχείο α', το άρθρο 12α, σημείο 2, στοιχείο α', και σημείο 4, στοιχείο α', του κανονισμού 574/72, καθώς και το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 987/2009 έχουν την έννοια ότι πιστοποιητικό Ε 101, το οποίο χορηγήθηκε από τον αρμόδιο φορέα κράτους μέλους, βάσει του άρθρου 14, σημείο 1, στοιχείο α', ή του άρθρου 14, σημείο 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1408/71, σε εργαζόμενους που ασκούν τις δραστηριότητές τους σε άλλο κράτος μέλος, και πιστοποιητικό Α 1, το οποίο χορηγήθηκε από τον φορέα αυτόν, βάσει του άρθρου 12, παράγραφος 1, ή του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004, στους εν λόγω εργαζόμενους, δεσμεύουν τα δικαστήρια του τελευταίου αυτού κράτους μέλους όχι μόνο σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης αλλά και σε θέματα εργατικού δικαίου.

34 Από τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο προκύπτει ότι το ερώτημα αυτό υποβάλλεται στο πλαίσιο ποινικών διώξεων που ασκήθηκαν, ιδίως, για αδήλωτη εργασία κατά εργοδοτών που χρησιμοποίησαν στη Γαλλία, κατά την περίοδο από το 2008 έως το 2012, εργαζόμενους που καλύπτονταν από πιστοποιητικά Ε 101 ή Α 1 εκδοθέντα, κατά περίπτωση, λόγω απόσπασης εργαζομένων ή ασκήσεως μισθωτών δραστηριοτήτων σε πλείονα κράτη μέλη, χωρίς να έχουν υποβάλει στις αρμόδιες γαλλικές αρχές την επιβαλλόμενη από τον code du travail (εργατικό κώδικα) δήλωση πριν από την πρόσληψη.

35 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, επομένως, ως προς τις συνέπειες των πιστοποιητικών αυτών επί της υποχρεώσεως υποβολής δήλωσης πριν από την πρόσληψη και, ως εκ τούτου, ως προς τη σημασία των εν λόγω πιστοποιητικών για την εφαρμογή στους συγκεκριμένους εργαζόμενους της εργατικής νομοθεσίας του κράτους μέλους υποδοχής, το δε ερώτημα αυτό στηρίζεται στην παραδοχή ότι τα εν λόγω πιστοποιητικά είναι έγκυρα.

36 Εισαγωγικά, επισημαίνεται ότι, δεδομένου ότι οι κανονισμοί 1408/71 και 574/72 αντικαταστάθηκαν, από 1ης Μαΐου 2010, από τον κανονισμό 883/2004 και από τον κανονισμό 987/2009, αντιστοίχως, καθένας από τους κανονισμούς αυτούς, όπως ορθώς διαπίστωσε το δικαστήριο αυτό, μπορεί να εφαρμοστεί στην υπόθεση της κύριας δίκης. Περαιτέρω, το πιστοποιητικό E 101 που προβλέπει ο κανονισμός 574/72 προηγήθηκε του πιστοποιητικού A 1 που προβλέπει ο κανονισμός 987/2009 και οι διατάξεις για την έκδοση του πιστοποιητικού E 101, δηλαδή, μεταξύ άλλων, το άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχείο α′, και το άρθρο 12α, σημείο 2, στοιχείο α′, και σημείο 4, στοιχείο α′, του κανονισμού 574/72, αντικαταστάθηκαν, εν μέρει, από το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 987/2009, το οποίο προβλέπει την έκδοση του πιστοποιητικού A 1. Εξάλλου, το σημείο 1, στοιχείο α′, και το σημείο 2, στοιχείο β′, του άρθρου 14 του κανονισμού 1408/71 αντικαταστάθηκαν, κατ' ουσίαν, από το άρθρο 12, παράγραφος 1, και από το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004, αντιστοίχως.

37 Υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, σκοπός των πιστοποιητικών E 101 και A 1, όπως και της ρύθμισης ουσιαστικού δικαίου του άρθρου 14, σημείο 1, στοιχείο α′, και σημείο 2, στοιχείο β′, του κανονισμού 1408/71, καθώς και του άρθρου 12, παράγραφος 1, και του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004, είναι η διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών (πρβλ. απόφαση της 6ης Φεβρουαρίου 2018, Altun κ.λπ., C-359/16, EU:C:2018:63, σκέψη 35 καθώς και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

38 Τα πιστοποιητικά αυτά αντιστοιχούν σε τυποποιημένο έντυπο το οποίο χορηγείται, κατά περίπτωση, σύμφωνα με τον τίτλο III του κανονισμού 574/72 ή με τον τίτλο II του κανονισμού 987/2009, από τον φορέα που ορίζεται από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους, του οποίου η νομοθεσία περί κοινωνικής ασφαλίσεως είναι εφαρμοστέα, προκειμένου να «βεβαιωθεί», κατά τα οριζόμενα, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχείο α′, στο άρθρο 12α, σημείο 2, στοιχείο α′, και σημείο 4, στοιχείο α′, του κανονισμού 574/72, καθώς και στο άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 987/2009, η υπαγωγή των εργαζομένων, οι οποίοι εμπίπτουν σε μια από τις περιπτώσεις που αναφέρουν ορισμένες διατάξεις του τίτλου II των κανονισμών 1408/71 και 987/2009, στη νομοθεσία του κράτους μέλους αυτού (πρβλ. απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, X και van Dijk, C-72/14 και C-197/14, EU:C:2015:564, σκέψη 38).

39 Κατ' αυτό τον τρόπο, δυνάμει της αρχής κατά την οποία οι εργαζόμενοι οφείλουν να είναι ασφαλισμένοι σε ένα μόνο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, τα πιστοποιητικά αυτά συνεπάγονται κατ' ανάγκην ότι δεν μπορούν να εφαρμόζονται τα συστήματα ασφάλισης των άλλων κρατών μελών (πρβλ. απόφαση της 6ης Φεβρουαρίου 2018, Altun κ.λπ., C-359/16, EU:C:2018:63, σημείο 36 καθώς και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

40 Βάσει της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, η οποία συνδέεται επίσης με την αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, τα πιστοποιητικά E 101 και A 1, στο μέτρο που δημιουργούν τεκμήριο νομιμότητας όσον αφορά την υπαγωγή του ενδιαφερόμενου εργαζόμενου στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης του κράτους μέλους ο αρμόδιος φορέας του οποίου εξέδωσε τα πιστοποιητικά αυτά, δεσμεύουν, κατ' αρχήν, τον αρμόδιο φορέα και τα δικαστήρια του κράτους μέλους εντός του οποίου παρέχει την εργασία του ο εργαζόμενος (πρβλ. αποφάσεις της 6ης Φεβρουαρίου 2018, Altun κ.λπ., C-359/16, EU:C:2018:63, σκέψεις 37 έως 40, καθώς και της 6ης Σεπτεμβρίου 2018, Alpenrind κ.λπ., C-527/16, EU:C:2018:669, σκέψη 47).

41 Επομένως, για όσο διάστημα δεν ανακαλούνται ή δεν κηρύσσονται ανίσχυρα τα εν λόγω πιστοποιητικά, ο αρμόδιος φορέας του κράτους μέλους εντός του οποίου ο εργαζόμενος παρέχει την εργασία του οφείλει να λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι ο εργαζόμενος υπόκειται ήδη στην κοινωνικοασφαλιστική νομοθεσία του κράτους μέλους ο αρμόδιος φορέας του οποίου εξέδωσε τα πιστοποιητικά αυτά, με αποτέλεσμα ο πρώτος φορέας να μην μπορεί να τον υπαγάγει στο δικό του σύστημα κοινωνικής ασφάλισης (πρβλ. απόφαση της 6ης Φεβρουαρίου 2018, Altun κ.λπ., C-359/16, EU:C:2018:63, σκέψη 41 καθώς και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

42 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, αυτό ισχύει ακόμη και όταν διαπιστώνεται ότι οι συνθήκες της δραστηριότητας του συγκεκριμένου εργαζόμενου προδήλως δεν εμπίπτουν στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του τίτλου ΙΙ των κανονισμών 1408/71 και 883/2004 (πρβλ. απόφαση της 27ης Απριλίου 2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, σκέψη 61).

43 Όπως ορθώς επισημαίνει το αιτούν δικαστήριο, δικαστήριο του κράτους μέλους υποδοχής μπορεί να μη λάβει υπόψη πιστοποιητικά Ε 101 μόνον όταν πληρούνται δύο σωρευτικές προϋποθέσεις, δηλαδή, αφενός, όταν ο φορέας εκδόσεως των πιστοποιητικών αυτών, στον οποίο υποβλήθηκε χωρίς καθυστέρηση από τον αρμόδιο φορέα του κράτους μέλους αυτού αίτημα επανεξετάσεως του βασίμου της χορηγήσεως των εν λόγω πιστοποιητικών, παρέλειψε να προβεί σε μια τέτοια επανεξέταση με βάση τα στοιχεία που του γνωστοποίησε ο τελευταίος αυτός φορέας και να λάβει θέση, εντός ευλόγου χρόνου, επί του αιτήματος αυτού, ακυρώνοντας ή ανακαλώντας τα πιστοποιητικά, κατά περίπτωση, και, αφετέρου, όταν τα εν λόγω στοιχεία παρέχουν τη δυνατότητα στο δικαστήριο αυτό να διαπιστώσει, τηρουμένων των εγγυήσεων τις οποίες συνεπάγεται το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, ότι τα ως άνω πιστοποιητικά αποκτήθηκαν ή χρησιμοποιήθηκαν δολίως (απόφαση της 2ας Απριλίου 2020, CRPNPAC και Vueling Airlines, C-370/17 και C-37/18, EU:C:2020:260, σκέψη 78).

44 Εξ αυτού, εντούτοις, προκύπτει ότι, μολονότι τα πιστοποιητικά Ε 101 και Α 1 παράγουν δεσμευτικά αποτελέσματα, τα αποτελέσματα αυτά περιορίζονται μόνο στις υποχρεώσεις που επιβάλλουν οι σχετικές με την κοινωνική ασφάλιση εθνικές νομοθεσίες τις οποίες αφορά ο συντονισμός που πραγματοποιείται με τους κανονισμούς 1408/71 και 883/2004 (πρβλ. αποφάσεις της 4ης Οκτωβρίου 1991, De Paep, C-196/90, EU:C:1991:381, σκέψη 12, και της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, X και van Dijk, C-72/14 και C-197/14, EU:C:2015:564, σκέψη 39).

45 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 1, στοιχείο ι', του κανονισμού 1408/71 και κατά το άρθρο 1, στοιχείο ιβ', του κανονισμού 883/2004, η έννοια της «νομοθεσίας» για τους σκοπούς της εφαρμογής των κανονισμών αυτών αφορά το δίκαιο των κρατών μελών σχετικά με τους κλάδους και τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης που απαριθμούνται στο άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 1408/71 και στο άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004, αντιστοίχως.

46 Εξάλλου, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, το αποφασιστικό στοιχείο για την εφαρμογή των κανονισμών αυτών συνίσταται στον άμεσο και αρκούντως ουσιαστικό σύνδεσμο που πρέπει να έχει η συγκεκριμένη παροχή με τις εθνικές νομοθεσίες που διέπουν τους εν λόγω κλάδους και τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης (πρβλ. αποφάσεις της 26ης Φεβρουαρίου 2015, de Ruyter, C-623/13, EU:C:2015:123, σκέψη 23, και της 23ης Ιανουαρίου 2019, Zyla, C-272/17, EU:C:2019:49, σκέψη 30).

47 Κατά συνέπεια, τα πιστοποιητικά Ε 101 και Α 1 που εκδίδονται από τον αρμόδιο φορέα κράτους μέλους δεσμεύουν τον αρμόδιο φορέα και τα δικαστήρια του κράτους μέλους υποδοχής μόνον όταν πιστοποιούν ότι ο ενδιαφερόμενος εργαζόμενος υπόκειται, σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης, στη νομοθεσία του πρώτου κράτους μέλους για τη χορήγηση των παροχών που συνδέονται άμεσα με έναν από τους κλάδους και με ένα από τα συστήματα που απαριθμούνται στο άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 1408/71, καθώς και στο άρθρο 3 παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004.

48 Επομένως, τα πιστοποιητικά αυτά δεν παράγουν δεσμευτικά αποτελέσματα έναντι των υποχρεώσεων που επιβάλλει το εθνικό δίκαιο σε τομείς άλλους από την κοινωνική ασφάλιση, κατά την έννοια των κανονισμών αυτών, όπως είναι, μεταξύ άλλων, οι αφορώσες τη σχέση εργασίας μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων, ειδικότερα δε οι όροι απασχόλησης και εργασίας των εργαζομένων (πρβλ. απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 1991, De Paep, C 196/90, EU:C:1991:381, σκέψη 13).

49 Όσον αφορά τη φύση και το περιεχόμενο της προβλεπόμενης από τον code du travail (εργατικό κώδικα) δήλωσης πριν από την πρόσληψη, η υποβολή της οποίας επιβάλλεται από τις γαλλικές αρχές και έχει πρωτεύουσα σημασία στη διαφορά της κύριας δίκης, επισημαίνεται ότι, κατά τις αναιρεσείουσες της κύριας δίκης, η δήλωση αυτή, μολονότι προβλέπεται ρητώς από τον κώδικα αυτόν, αποσκοπεί στον έλεγχο του αν ένας εργαζόμενος υπάγεται στον ένα ή στον άλλο κλάδο του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και, κατά συνέπεια, στη διασφάλιση της καταβολής των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης στη Γαλλία. Συγκεκριμένα, η εν λόγω δήλωση πρέπει να υποβληθεί από τον εργοδότη προς τους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης και συνιστά, επομένως, το μέσο για να εξακριβώσουν οι εν λόγω οργανισμοί την τήρηση των εθνικών κανόνων κοινωνικής ασφάλισης, προκειμένου να καταπολεμηθεί η λαθραία εργασία.

50 Αντιθέτως, η Γαλλική Κυβέρνηση εξηγεί ότι η δήλωση πριν από την πρόσληψη συνιστά μηχανισμό διοικητικής απλούστευσης που παρέχει στον εργοδότη τη δυνατότητα να εκπληρώσει ταυτόχρονα, με μία μόνο διαδικασία, πλείονες διατυπώσεις, ορισμένες εκ των οποίων αφορούν, βεβαίως, την κοινωνική ασφάλιση, αλλά ουδόλως συνεπάγονται την υπαγωγή των εργαζομένων στο γαλλικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης. Η δήλωση αυτή, παρέχοντας στις αρμόδιες αρχές κάθε χρήσιμη πληροφορία σχετικά με τη μελλοντική συμβατική σχέση μεταξύ του εργοδότη και του εργαζόμενου, καθιστά δυνατή, μεταξύ άλλων, τη διασφάλιση της τήρησης των όρων απασχολήσεως και εργασίας που επιβάλλουν οι εθνικοί κανόνες στον τομέα του εργατικού δικαίου όταν ένας εργαζόμενος, όπως στην υπόθεση της κύριας δίκης, δεν τελεί σε απόσπαση, κατά την έννοια των κανόνων αυτών, αλλά απασχολείται ως μισθωτός στη Γαλλία. Επομένως, η υπό κρίση διαφορά δεν αφορά την καταβολή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης στο κράτος μέλος αυτό, αλλά την εκ μέρους των αναιρεσειουσών της κύριας δίκης τήρηση του συνόλου των γαλλικών κανόνων του εργατικού δικαίου.

51 Υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 267 ΣΛΕΕ δεν παρέχει στο Δικαστήριο αρμοδιότητα να εφαρμόζει τους κανόνες του δικαίου της Ένωσης σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, αλλά μόνο να αποφαίνεται επί της ερμηνείας των Συνθηκών και των πράξεων των θεσμικών οργάνων της Ένωσης [βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2019, A. K. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982, σκέψη 132 καθώς και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

52 Συνεπώς, δεν απόκειται στο Δικαστήριο να διαπιστώσει τα πραγματικά περιστατικά τα οποία οδήγησαν στη διαφορά της κύριας δίκης και να συναγάγει εξ αυτών τις συνέπειες για την απόφαση που καλείται να εκδώσει το αιτούν δικαστήριο ούτε να ερμηνεύσει τις οικείες εθνικές νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις (πρβλ. απόφαση της 16ης Οκτωβρίου 2019, Glencore Agriculture Hungary, C-189/18, EU:C:2019:861, σκέψεις 30 και 31).

53 Επομένως, στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να καθορίσει αν η υποχρέωση υποβολής δήλωσης πριν από την πρόσληψη, την οποία προβλέπει ο code du travail (εργατικός κώδικας), έχει ως μοναδικό σκοπό να διασφαλίσει την υπαγωγή των οικείων εργαζομένων στον ένα ή τον άλλο κλάδο του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και, ως εκ τούτου, να διασφαλίσει μόνον την τήρηση της νομοθεσίας στον τομέα αυτό, οπότε τα πιστοποιητικά E 101 και A 1 τα οποία χορηγήθηκαν από τον φορέα που τα εξέδωσε, αποκλείουν, κατ' αρχήν, μια τέτοια υποχρέωση, ή, εναλλακτικώς, αν η υποχρέωση αυτή αφορά επίσης, έστω και εν μέρει, την εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας των ελέγχων που διενεργούν οι αρμόδιες εθνικές αρχές για να διασφαλίσουν την τήρηση των όρων απασχόλησης και εργασίας που επιβάλλει το εργατικό δίκαιο, οπότε τα πιστοποιητικά αυτά δεν έχουν

καμία επίπτωση στην εν λόγω υποχρέωση, εξυπακουομένου ότι η υποχρέωση αυτή δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, να συνεπάγεται την υπαγωγή των οικείων εργαζομένων στον ένα ή τον άλλο κλάδο του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης.

54 Βάσει των ανωτέρω σκέψεων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχείο α′, το άρθρο 12α, σημείο 2, στοιχείο α′, και σημείο 4, στοιχείο α′, του κανονισμού 574/72, καθώς και το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 987/2009 έχουν την έννοια ότι πιστοποιητικό Ε 101, το οποίο χορηγήθηκε από τον αρμόδιο φορέα κράτους μέλους, βάσει του άρθρου 14, σημείο 1, στοιχείο α′, ή του άρθρου 14, σημείο 2, στοιχείο β′, του κανονισμού 1408/71, σε εργαζόμενους που ασκούν τις δραστηριότητές τους σε άλλο κράτος μέλος, και πιστοποιητικό Α 1, το οποίο χορηγήθηκε από τον φορέα αυτόν, βάσει του άρθρου 12, παράγραφος 1, ή του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004, στους εν λόγω εργαζόμενους, δεσμεύουν τα δικαστήρια του τελευταίου αυτού κράτους μέλους μόνο σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης.

Επί των δικαστικών εξόδων

55 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχείο α′, το άρθρο 12α, σημείο 2, στοιχείο α′, και σημείο 4, στοιχείο α′, του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996, και όπως έχει τροποποιηθεί από τον κανονισμό (ΕΚ) 647/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Απριλίου 2005, καθώς και το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 987/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, έχουν την έννοια ότι πιστοποιητικό Ε 101, το οποίο χορηγήθηκε από τον αρμόδιο φορέα κράτους μέλους, βάσει του άρθρου 14, σημείο 1, στοιχείο α′, ή του άρθρου 14, σημείο 2, στοιχείο β′, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό 118/97 και όπως έχει τροποποιηθεί από τον κανονισμό (ΕΚ) 1606/98 του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1998, σε εργαζόμενους που ασκούν τις δραστηριότητές τους σε άλλο κράτος μέλος, και πιστοποιητικό Α 1, το οποίο χορηγήθηκε από τον φορέα αυτόν, βάσει του άρθρου 12, παράγραφος 1, ή του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, όπως έχει τροποποιηθεί από τον κανονισμό (ΕΚ) 465/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012, στους εν λόγω εργαζόμενους, δεσμεύουν τα δικαστήρια του τελευταίου αυτού κράτους μέλους μόνο σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης.

(υπογραφές)